

SJÄLVSTÄNDIGT ARBETE VID LTJ-FAKULTETEN

**Lantmästarprogrammet
10 hp**

Är KRAV-godkänd mjölkproduktion mer lönsam än konventionell? -En fallstudie av gården Byggningen

Markus Karlsson & Anna-Stina Nilsson

**Sveriges lantbruksuniversitet
LTJ-fakulteten**

Alnarp 2009

Författare: Markus Karlsson & Anna-Stina Nilsson

Titel: Är KRAV-godkänd mjölkproduktion mer lönsam än konventionell?
– en fallstudie av gården Byggningen

Engelsk titel: Are ecological milkproduction more profitable than
conventionel? – A case study of the farm Byggningen

Program: Lantmästarprogrammet **Examen:** Lantmästarexamen

Huvudområde: Lantbruksvetenskap

Nyckelord: Mjölkproduktion, KRAV, konventionell, lönsamhet, driftsplan,
ekonomi

Handledare: Jan Larsson

Examinator: Kristina Ascárd

Kurskod: EXO351

Kurstitel: Examensarbete för lantmästarprogrammet inom
lantbruksvetenskap

Omfattning (hp): 10 hp

Nivå och fördjupning: Grund AB-nivå

Alnarp, Maj 2009

Självständigt arbete vid LTJ-fakulteten

FÖRORD

Lantmästarprogrammet är en två-årig universitetsutbildning vilken omfattar 120 högskolepoäng (hp). En av de obligatoriska delarna i denna är att genomföra ett eget arbete som ska presenteras med en skriftlig rapport och ett seminarium. Detta arbete kan t ex ha formen av ett mindre försök som utvärderas eller en sammanställning av litteratur vilken analyseras. Arbetsinsatsen ska motsvara minst 270 timmar (10 hp).

Ett varmt tack riktas till Ingela Löfquist, Länsstyrelsen i Kristianstad för att hon tagit sig tid att hjälpa oss med de ekologiska kalkylerna, Magnus Karlsson som hjälpt oss att få rätt på siffrorna i driftsplanen för dagens konventionella produktion. Sist men inte minst vill vi tacka vår handledare Jan Larsson som hjälpt oss när macron och annat strulat.

Kristina Ascárd har varit examinator för detta arbete.

Alnarp i maj 2009

Markus Karlsson & Anna-Stina Nilsson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	3
SUMMARY	4
INLEDNING	5
BAKGRUND	5
SYFTE	5
MÅL	5
AVGRÄNSNING	5
KRAV-PRODUKTION	6
TIDIGARE EXAMENSARBETE	6
REGLER FÖR KONVENTIONELL OCH	6
KRAV-GODKÄND DJURHÅLLNING	6
STÖD TILL KRAV-GODKÄND PRODUKTION	8
MATERIAL OCH METOD	9
VÄGEN TILL EN KRAV-GODKÄND GÅRD	10
STUDIEBESÖK PÅ ÅMINNE GÅRD	10
BESKRIVNING AV GÅRDEN BYGGNINGEN	10
FÖRÄNDRINGAR PÅ GÅRDEN	10
SAMMANSTÄLLNING AV DRIFTSPLANERNA	12
INHÄMTNING AV DATA	12
DRIFTSPLAN FÖR KRAV-GODKÄND PRODUKTION	12
RESULTAT	15
DISKUSSION	16
REFERENSER	17
SKRIFTLIGA	17
PERSONLIGA MEDDELANDE	18

BILAGOR**19****BILAGOR FÖR DAGENS MJÖLKPRODUKTION**

- Bilaga 1 Driftsplan
- Bilaga 2 Finansiering och balansräkning
- Bilaga 3 Bidragskalkyl för mjölkko
- Bilaga 4 Bidragskalkyl för ensilage
- Bilaga 5 Bidragskalkyl för höstvet

BILAGOR FÖR KRAV-GODKÄND PRODUKTION

- Bilaga 6 Driftsplan
- Bilaga 7 Finansiering och balansräkning
- Bilaga 8 Bidragskalkyl mjölkko
- Bilaga 9 Bidragskalkyl ensilage
- Bilaga 10 Bidragskalkyl vårkorn

SAMMANFATTNING

I dagsläget när det konventionella mjölkpriset är lågt söker lantbrukare sig efter alternativ till sin produktion. Syftet med detta arbete är att se om gården Byggnings lönsamhet blir bättre ifall dagens konventionella mjölkproduktion skulle läggas om till KRAV-godkänd mjölkproduktion. Vi har gjort två driftsplaner, en för dagens konventionella drift och en för KRAV-godkänd produktion. Vi har tagit siffror från Byggnings balans- och resultaträkning samt kompletterat med Agriwise kalkyler för den konventionella produktionen. I driftsplanen för KRAV-produktionen har vi utgått från den konventionella men istället använt eko-kalkyler från Agriwise. Vi har även fått hjälp av en eko-rådgivare från Länsstyrelsen för att få en realistisk driftsplan.

Resultatet visar att KRAV-produktionen ger en bättre lönsamhet med dagens EU-ersättningar och KRAV-tillägg på mjölkavräkningspriset. Dessa två faktorer är viktiga för att det ska vara bättre lönsamhet i KRAV-produktionen. Avkastningen är också en faktor som påverkar resultatet. Vi har räknat på en relativt låg avkastning i driftsplanen för KRAV-produktionen för att undvika glädjesiffror på sista raden.

SUMMARY

In the current situation for Swedish farmers the conventional milk price is low, therefore farmers are looking for alternatives to their production which will increase their profit. Our intention with this work is to distinguish if the farm Byggningen's profitability will be better if today's conventional milk production would be directed to a KRAV-approved milk production. We have made two operating plans, one of today's conventional production methods and one for KRAV-approved production. We have taken figures from Byggningen's balance sheet and income and supplemented with Agriwise calculations for the conventional production. When it comes to the operating plan for the KRAV-production we started from the conventional operating plan but we used ecological calculations from Agriwise. We have also been helped by an ecological adviser from Länsstyrelsen to get a realistic operating plan.

The result shows that KRAV-production provides a better profitability with the current EU-allowances and milk price for KRAV-approved milk. These two factors are important to get a better profitability in KRAV-production. The milk yield is also a factor affecting the outcome. We have calculated at a relatively low yield in the KRAV-production to avoid too optimistic figures on the last row in the operating plan.

INLEDNING

BAKGRUND

Dagens låga avräkningspriser på konventionell mjölk gör att lantbrukaren tittar på alternativ till sin nuvarande produktion. Det finns olika möjligheter för att göra sin produktion mer lönsam. Gården Byggningen ligger i de småländska mellanbygderna vilket i viss mån begränsar en större expansion av företaget. En möjlighet är att ställa om till ekologisk mjölkproduktion och bli KRAV-godkänd vilket ger ett högre avräkningspris. Efterfrågan på KRAV-märkta mjölkprodukter ökar och under 2007 var det brist hos de svenska mejerierna på KRAV-godkänd mjölk (Växande marknad, 2008). Det finns i nuläget inget som tyder på att efterfrågan på KRAV-märkta mjölkprodukter kommer till att minska. En omställning till KRAV-produktion är en långsiktig investering, både ur en miljö- och marknadsmässig synvinkel. Även om ideologiska skäl kan väga tungt så är den ekonomiska aspekten viktig för den enskilde mjölkproducenten.

SYFTE

Vårt syfte med detta arbete är att undersöka om det blir en bättre lönsamhet med KRAV-godkänd mjölkproduktion på gården Byggningen som ligger i de småländska mellanbygderna. Idag bedrivs konventionell mjölkproduktion på gården. Vi kommer även att göra en känslighetsanalys när det gäller olika avräkningspriser på mjölk och se var smärtgränsen går för de två produktionssätten.

MÅL

Vårt mål med detta arbete är att få en realistisk och sann bild över eventuella lönsamhetsförbättringar när det gäller KRAV-godkänd mjölkproduktion på gården Byggningen.

AVGRÄNSNING

Vi kommer endast att jämföra gården som konventionell och som omställd till KRAV-godkänd produktion, fokus ligger på att granska ekonomin före och efter omställningen. Vi kommer inte att behandla övergångsperioden i detta arbete.

KRAV-PRODUKTION

TIDIGARE UTFÖRT EXAMENSARBETE

Jörgen Löfqvist gjorde ett examensarbete i Lantmästarprogrammet 1996 där han gjorde en fallstudie mellan två gårdar. Hans syfte var att ta reda på vilka faktorer som påverkas vid en omställning till KRAV-godkänd mjölkproduktion. En faktor var att även om mjölkavkastningen sjunker vid en omställning så täcker merbetalningen för KRAV-mjölken upp det med marginal. Uppfödningsekostnaderna för kalvarna ökar eftersom de ska ha helmjolk och inte mjölkersättning. Resultatet blev att båda gårdarnas täckningsbidrag var högre i den KRAV-godkända mjölkproduktionen än i den konventionella (Löfqvist, 1996).

REGLER FÖR KONVENTIONELL OCH KRAV-GODKÄND DJURHÅLLNING

Vi har gått igenom de regler som finns för att uppnå en KRAV-godkänd mjölkproduktion och jämfört dem med de djurskyddsbestämmelser som ligger till grund för djurhållning. Fokus har vi lagt på de regler som innebär förändringar på Byggningen. Regler som vi inte anser kommer till att medföra ekonomiska förändringar har vi inte berört.

Djur som finns i KRAV-godkända besättningar ska kunna tillgodose sina behov och beteendemönster. Det gäller till exempel tillräckligt med yta så att de kan röra sig på ett normalt sätt och anpassat underlag både inne och utomhus (KRAV, 2009). Enligt djurskyddsbestämmelserna ska djur behandlas väl och människan ska skydda dem mot sjukdomar och lidande. De ska ha en bra miljö och möjlighet till att bete sig naturligt (SJV, 2009a).

Inhysning

Golvet ska helst utgöras av hel yta men spaltgolv är tillåtet om det finns ströad yta, djupströbädd eller liggbås i kombination med spaltgolvet. Minst hälften av djurens yta ska vara helt golv. Djuren ska ha god tillgång till dagsljus, ljusinsläppen ska vara minst fem procent av golvytan (KRAV, 2009). Även djurskyddsbestämmelserna säger att ett stall ska ha fönster för dagsljusinsläpp. Golv ska vara halksäkra och jämna, detta gäller även för liggytor. Det är tillåtet med endast spaltgolv, dock kom det nya regler 2007 som succesivt kommer till att fasa ut hela spaltgolv (SJV, 2009b).

Vid kalvning ska kon/kvigan vara avskild från övriga kor i en kalvningsbox så att ko och kalv får en bra kontakt under kalvens första levnadsdagar. Efter att kalven och kon skilts åt får kalven vara i ensambox i högst en vecka, därefter ska kalven gå i grupp med andra kalvar upp till att den är 20 månader gammal. Kalvar mellan 6-20 månader får lov att vara uppbundna i max tre månader för att de ska bli vana vid att hanteras och vara

uppbundna. Djur äldre än 20 månader får lov att hållas bundna men efter den 31 januari 2013 kommer det att vara förbjudet. Mindre besättningar med max 45 kor undantas från detta förbud under förutsättning att djuren rastas två gånger per vecka (KRAV, 2009).

En ko i en konventionell produktion ska föda sin kalv lösgående och ha möjlighet till att slicka kalven. Enligt föreskrifterna bör det finnas ett visst antal kalvningsboxar beroende på kalvnings säsong och koantal. En kalv får hållas i ensambox max åtta veckor efter födseln. Ensamboxar ska ha genombrutna mellanväggar som ger kalven möjlighet till ögonkontakt och beröring av andra kalvar. Kalvar under sex månader får ej vara uppbundna (SJV, 2009c & SJV, 2009d).

Foder

När det gäller idisslare ska fodret vara 100 % KRAV-godkänt sedan sista december 2007. Mineralfoder och kalk behöver inte vara KRAV-certifierade produkter. Genmodifierade grödor är inte tillåtna som fodermedel. KRAV-reglerna (2009) kräver på årsbasis en självförsörjningsgrad på 50 % i foderstaten. När det gäller grovfoder ska djuren ha fri tillgång där hö eller ensilage ska finnas med. Vid sinläggning av kor är det tillåtet att endast utfodra med halm.

För ungdjur och slaktdjur får max 30 % av torrsubstansintaget per dag vara kraftfoder. Efter avvänjning från mjölk när kalven går över till en grovfoderstat är det godkänt med en högre andel kraftfoder, dock max 50 % och fram till dess att kalven är sex månader gammal. För mjölkande kor får ts-intaget av kraftfoder vara högst 40 % per dag. Undantag gäller de tre första månaderna i laktationen då det är godkänt att utfodra med 50 % kraftfoder.

Kalvar ska minst dia i tre dygn under råmjölkperioden, därefter ska de födas upp på KRAV-certifierad mjölk fram tills att de är 12 veckor gamla. Mjölkersättningsmedel får i nödfall användas som högst i en vecka (KRAV, 2009).

I djurskyddsbestämmelserna står det att ett djur dagligen ska få foder som är smakligt och som har en bra struktur. Det foder djuret får ska täcka dess näringsbehov (SJV, 2009e).

Bete

Under betesperioden ska minst 50 % av det dagliga ts-intaget vara bete. När det gäller ungtjurar och mjölkkor är det godkänt med en mindre andel under viss tid av betesperioden. Betet ska dock vara minst 50 % av grovfodret och mjölkorna måste kunna få i sig minst 6 kg ts från betet per dag. När det är torka är det godkänt att djuren får i sig mindre andel bete, aldrig annars (KRAV, 2009).

Djurskyddsbestämmelserna säger att alla djur över sex månader ska ut på bete, undantagna är tjurar och djur i karantän. Det är olika krav på hur länge djuren måste gå på bete beroende på vilket län gården befinner sig i. Mellan den 1 maj och den 15 oktober ligger betesperioden och djuren ska vara på bete i en sammanhängande period under denna tid. Mjölkkor ska vara på bete dagligen i minst sex timmar och

beläggningsen får inte vara så hög att växttäckningen blir mindre än 80 % av arealen (SJV, 2009f).

Förebyggande sjukdomsåtgärder och karenstider

Vid uppenbart behov får läkemedel samt kemiska bekämpningsmedel användas under förutsättning att karenstiderna hålls. Karenstiden är dubbelt så lång i KRAV-produktion som den karenstid fastställd av Statens livsmedelsverk. Preparat som har noll dagars karenstid i konventionell produktion har två dagars karenstid i KRAV-produktion. Behandlas ett djur mer än tre gånger på ett år med kemiskt syntetiska läkemedel måste djuret genomgå en ny karenstid på 12 månader (KRAV, 2009).

STÖD FÖR KRAV-GODKÄND PRODUKTION

Idag får en KRAV-godkänd produktion gårdsstöd som är uppbyggt på samma sätt som ett konventionellt gårdsstöd. Utöver detta stöd tillkommer följande ersättningar.

Tabell 1. Ersättningsbelopp eko-stöd (SJV, 2009g)

Gröda	Belopp, SEK
Vall	0 kr/ha
Spannmål	1300 kr/ha
Oljeväxter	2200 kr/ha
Proteingrödor	1300 kr/ha
Potatis	5000 kr/ha
Grönsaker	5000 kr/ha
Djurhållning	1600 kr/ha per DE(djurenheter)

När det gäller djurhållningen krävs det att gården har 1 ha per djurenhet för att kunna utnyttja stödet. Har en gård till exempel 30 kor men bara 20 ha mark kan gården endast få ut stöd för 20 djurenheter (Löfquist, 2009).

MATERIAL OCH METOD

För att kunna ställa upp driftsplaner för KRAV-godkänd och konventionell mjölkproduktion har vi använt oss av Agriwise driftsplan och områdeskalkyler för Götalands skogsbygder, gsk. När vi sammanställt driftsplanen för den konventionella produktionen har vi utgått från Byggningsens resultat- och balansräkning för 2008. Vi har justerat områdeskalkylerna efter Byggningsens förutsättningar när det gäller till exempel foder och mjölkavkastning. Magnus Karlsson som är delägare i Byggningen och rådgivare på LRF Konsult har hjälpt oss med detta.

Den KRAV-godkända driftsplanen har vi sammanställt genom att utgå från den konventionella men istället satt in områdeskalkyler för ekologisk produktion. Vi har även fått hjälp Ingela Löfquist som är eko-rådgivare på Länsstyrelsen i Kristianstad för att justera kalkylerna. Vi har även gjort ett studiebesök på en KRAV-godkänd gård med mjölkproduktion för att skapa oss en uppfattning om hur det fungerar i praktiken.

AGRIWISE

Agriwise är ett verktyg som lantbruksföretag kan använda för ekonomisk analys och planering. Bakom programmet ligger SLU, Landshypotek, LRF Konsult och Swedbank. Idén är att kunna tillhandahålla aktuell information så att ett lantbruksföretag kan få ett relevant underlag för ekonomisk planering på lång och kort sikt. I driftsplanen läggs områdeskalkyler in för företagets olika produktionsgrenar samt övrig ekonomisk information om företaget. Områdeskalkylerna går att justera efter varje företags specifika förutsättningar. Driftsplanen ger ett resultat för hela företaget som sedan kan användas till beslutsunderlag för till exempel investeringar (Agriwise, 2009).

VÄGEN TILL EN KRAV-GODKÄND GÅRD

STUDIEBESÖK PÅ ÅMINNE GÅRD

Vi har besökt Åminne gård utanför Ljungby, Småland för att få en inblick i hur en KRAV-godkänd gård med mjölkproduktion fungerar i praktiken. Gården drivs av Kjell och Michael Sjödahl, de har varit anslutna till KRAV sedan 1995. Mjölproduktionen består av 70 kor med en avkastning på 8 500 kg ECM. Tjurkalvarna säljs som konventionella kalvar till en uppfödare i trakten. När de lade om 1995 hade de 1,5 ha åkermark per ko. Idag har de ökat arealen till 2 ha per ko för att öka sin självförsörjningsgrad. De kostnader som ökat efter omläggningen bedömer de är den ökade arbetstiden per ha. Även det foder som köps in till gården är en stor kostnad. De är beroende av att få hög kvalitet på sitt vallfoder för att minska andelen inköpt kraftfoder. Det positiva med KRAV-produktionen är att det finns en stor efterfrågan på produkterna och det ger ett högre avräkningspris. Under betesperioden över sommaren har de bete för tre kor per ha i närheten av stallet. De använder sig av två betesstrategier, stripbetning om betet växer snabbt och vid normal tillväxt av betet flyttar de korna mellan olika beteshagar (Sjödahl, K & M, 2009).

BESKRIVNING AV GÅRDEN BYGGNINGEN

Gården Byggningen ligger 2,5 mil söder om Växjö i byn Odensjö. Idag drivs gården som enskild firma av bröderna Mårten och Magnus Karlsson. Produktionsgrenarna är mjölk, kött och skog där mjölken står för den största delen av gårdens intäkter. Arealen består av 85 ha odlad mark, 42 ha naturbetesmark och 75 ha skog. Gården har 80 kor som mjölkas i robot, dagens produktion ligger på cirka 9 500 kg ECM. Alla kalvar förutom 15 tjurkalvar föds upp på gården, kvigorna används till rekrytering och handjuren föds upp som stutar och går till slakt vid 22 månaders ålder. Gården är till stor del självförsörjande på foder men köper in majs, HP-massa och koncentrat.

FÖRÄNDRINGAR PÅ GÅRDEN

Inhysning

Idag finns mjölkorna i lösdrift och mjölkas med robot. Ungdjuren föds upp i spaltgolvboxar och i uppbundet system. För att klara KRAVs regler behöver det byggas ett nytt ungdjursstall med lösdrift eller om det är möjligt att bygga om det befintliga ungdjurstallet.

Areal

För att klara foderbehovet till djuren och betet till korna över sommaren behöver gården arrendera eller köpa till mer mark. Det finns närliggande mark som inom några år kommer att bli tillgänglig.

SAMMANSTÄLLNING AV DRIFTSPLANERNA

SAMMANSTÄLLNING AV DATA

För att göra en realistisk jämförelse mellan de två alternativen har vi valt att göra två driftsplaner, en för dagens konventionella drift och en för KRAV-godkänd drift. Vi har använt oss av Agriwise driftsplan och områdeskalkyler för Götalands skogsbygder. För den befintliga konventionella driftsplanen har vi använt siffror från 2008 års resultatrapport och balansräkning. Dessa siffror är inte representativa för ett medelår då intäkter och kostnader varierar från år till år. Vi tycker det fungerar att använda detta år då inga oväntade kostnader eller intäkter uppstod som till exempel dålig vallskörd, låga spannmålsskördar eller hög sjukdomsfrekvens hos djuren. Områdeskalkylerna har vi justerat efter nuvarande produktion. Vi har fått hjälp av Magnus Karlsson (2009) som sköter gårdens bokföring med att justera den konventionella driftsplanen. Magnus arbetar även deltid som rådgivare på LRF Konsult.

När det gäller den ekologiska driftsplanen är vi väl medvetna om att det är svårt att få exakta siffror som gäller för Byggningsens förutsättningar. Vi har utgått från siffrorna i den konventionella driftsplanen men använt ekologiska områdeskalkyler för Gsk-området. Dock har vi justerat kalkylerna en del och till detta har vi fått hjälp av Ingela Löfquist på Länsstyrelsen i Kristianstad. Hon arbetar som rådgivare för eko-producenter.

Nedan följer de justeringar vi har gjort i den KRAV-godkända driftsplanen.

DRIFTSPLAN FÖR KRAV-GODKÄND PRODUKTION

Antal djur

Vi har valt att behålla 80 mjölkkor i den ekologiska driftsplanen eftersom det finns ett nybyggt stall med robot som är anpassat efter detta djurantal. Vi tycker att robotens kapacitet bör utnyttjas. Detta innebär att gården behöver mer mark och inom några år kommer det att bli mark tillgänglig så därför är det rimligt att utgå från detta djurantal. En annan möjlighet hade varit att gå ner i antalet kor så den nuvarande arealen hade räckt till för att försörja djuren med foder. Denna lösning har vi inte gjort någon kalkyl på.

I den ekologiska driftsplanen har vi valt att sälja tjurkalvarna som KRAV-kalvar när de är tre månader gamla. Enligt Löfquist (2009) finns det efterfrågan på KRAV-kalvar inom rimligt avstånd. Priset ligger på 2 500 – 3 000 kr per kalv.

Areal och foder

I den ekologiska växtföljden för gården ingår vall, havre och korn. Vi har inte med vete i växtföljden då det är svårt att kväveförsörja grödan i ekologisk produktion (Löfquist, 2009). I driftsplanen har vi lagt in den extra areal produktionen kräver som ett arrende. Gården har efter tillagt arrende en total åkerareal på 128 ha som ger 1,6 ha åkermark per ko. Vårt mål är att gården ska vara självförsörjande på grovfoder och spannmål. Vi har utgått från foderåtgången i bidragskalkylerna och räknat ut arealbehovet efter det. Eftersom både grovfoder och spannmål ska användas som foder på gården har vi satt ett försäljningspris på spannmål och grovfoder som är lika stort som kostnaden för foder i ko- och kvigkalkylerna. Det foder som gården behöver köpa in är koncentrat och mineraler. Vi har fått ett uppdaterat pris på eko-koncentrat av Gerd Andersson på Svenska Foder (2009).

Inhysning

I det befintliga ungdjursstallet finns spaltboxar och uppbundna platser. För att få ett rationellt och KRAV-godkänt ungdjursstall har vi valt att lägga in en nybyggd lösdriftstall i driftsplanen. Enligt Christer Gustavsson på Bygglant (2009) kan man räkna med ett pris på 30 000 kr per båsplats, detta ger ett totalpris på 2,4 miljoner kr.

Sysselsättningsgrad

Idag sysselsätter gården knappt två heltidstjänster fördelat på hela året. Märten arbetar heltid och Magnus deltid i företaget. För att täcka resterande halvtidstjänst anställs en person under växtodlingssäsongen. I den ekologiska driftsplanen har vi räknat med två heltidstjänster och en halvtidstjänst. I driftsplanen har vi lagt in en heltidstjänst som anställd arbetskraft.

Mjölkavkastning

Enligt kokontrollen ligger medelavkastningen för ekologisk mjölk på 8 300 kg ECM (Svensk Mjölk, 2009). Vi har valt att sätta en lägre avkastning då det kan ta några år att få en stabil produktion efter en omställning till KRAV-godkänd produktion (Löfquist, 2009). Vi har räknat med en avkastning på 7 500 kg ECM, detta kan tyckas lågt men vi vill ha en marginal ifall problem uppstår med produktionen.

Mjölkvärkningspris

Det är svårt att uppskatta ett mjölkpris som är representativt för en längre period. Vi har satt ett pris på 2,80 kr inklusive tillägg i den konventionella bidragskalkylen. Avräkningspriset för KRAV-mjölken har vi satt 1,30 kr högre än det konventionella, det vill säga 4,10 kr (Löfquist, 2009).

Stallgödsel

För att få fram rätt stallgödselmängder, både för den konventionella och den KRAV-godkända driftsplanen fick vi hjälp av Ingela Löfquist. Hon beräknade mängderna i

dataprogrammet STANK. Vi tyckte att den framräknade gödselmängden i den konventionella produktionen var mycket låg i jämförelse med verkligheten. Ingela Löfquist höll med om detta och sa att programmet fått viss kritik för dessa beräkningar. Vi fick rådet att räkna med de verkliga gödselmängderna i den konventionella driften och anpassa den KRAV-godkända produktionen efter dagens gödselmängder. I KRAV driftsplanen har vi tagit hänsyn till den lägre avkastningen och upphörandet av stutuppfödningen.

Nyckeltal

Nedan har vi sammanställt viktiga nyckeltal i den båda driftsplanerna. Nyckeltalen kommer från områdeskalkylerna och driftsplanerna vilka ligger som bilagor i arbetet.

Tabell 2. Nyckeltal i driftsplanerna

	Konventionell	KRAV-godkänd
Mjölkspris, sek	2.80	4.10
Mjölkkavkastning, ECM	9 500	7 500
Avkastning slättervall, kg ts per ha	7 000	6 000
Avkastning vårkorn, kg per ha	3 500	2 700
Avkastning havre, kg per ha	3 500	2 600
Anställd arbetskraft, per år, sek	150 000	300 000

RESULTAT

Den konventionella driftsplanen har en arbets- och kapitalinkomst på 201 680 kr och den KRAV-godkända en arbets- och kapitalinkomst på 420 673 kr. Värt att notera är att den KRAV-godkända driftsplanen även täcker kostnaderna för ett nytt ungdjursstall.

Känslighetsanalys

Vi har testat var lönsamhetsgränsen går vid förändring av mjölkpris och KRAV-tillägg om vi jämför de båda driftsplanerna. Analysen visar att det är mer lönsamt att ha KRAV-produktion när KRAV-tillägget är 1,30 kr och om grundpriset ligger mellan 2,50 - 3,75 kr. När KRAV-tillägget ligger på 1 kr är det mer lönsamt med konventionell produktion när grundpriset överstiger 3,25 kr. Skulle KRAV-tillägget sjunka till 0,75 kr är det mer lönsamt med konventionell produktion om grundpriset ligger mellan 2,50 - 3,75 kr.

Tabell 3. Känslighetsanalys för mjölkpris och KRAV-tillägg

Grundavräkningspris, kr:	2.5	2.8	3	3.25	3.5	3.75
KRAV, kr, tillägg 1,30	254 173	420 673	531 673	670 423	809 173	947 923
KRAV, kr, tillägg 1,00	87 673	254 173	365 173	503 923	642 673	781 423
KRAV, kr, tillägg 0,75	-51 077	115 423	226 423	365 173	503 923	642 673
Konventionell, kr	-9 220	201 680	342 280	518 030	693 780	869 530

Den gula färgen tydliggör resultatet i de två driftsplaner som vi gjort i detta arbete. Den blå färgen visar var brytpunkten går när det inte längre är mer lönsamt att vara KRAV-producent jämfört med att vara konventionell mjölkproducent.

DISKUSSION

Syftet med vårt examensarbete är att se om det är någon skillnad i lönsamhet mellan konventionell och KRAV-godkänd mjölkproduktion på gården Byggningen. Vi har kunnat se skillnader i det ekonomiska resultatet och därmed har vi uppfyllt syftet med arbetet. Resultatet från den konventionella driftsplanen anser vi som relativt säkert eftersom de flesta siffrorna kommer från resultat- och balansräkningen för år 2008. En faktor som gör dessa siffror en aning osäkra är att de inte representerar ett medelår utan enbart år 2008. Den mest osäkra posten som vi ser det är vilket mjölkpris man skall räkna med. Vi har satt mjölkavräkningspriset till 2,80 kr, vi tror att priset kan befinna sig här inom några år. Detta är osäkert och har stor betydelse för det ekonomiska resultatet. När det gäller den KRAV-godkända driftsplanen är den mer generell eftersom vi inte har några verkliga siffror från denna produktion. Här är det också svårt att uppskatta ett rimligt mjölkavräkningspris men det är mycket troligt att det kommer befinna sig avsevärt högre än för konventionell mjölkproduktion. Enligt vår känslighetsanalys är nivån på KRAV-tillägget avgörande när vi jämför de båda driftsplanerna. När KRAV-tillägget understiger en krona och grundpriset är cirka tre kronor är det inte längre mer lönsamt att vara KRAV-producent.

Nivån på skördarna specifikt för gården Byggningen tycker vi är svåra att uppskatta men vi har fått hjälp av Ingela Löfquist som är eko-rådgivare för att få så verkliga siffror som möjligt. Ifall skördarna inte skulle bli så höga som vi räknat med kommer vi behöva ytterligare areal för att vara självförsörjande på vallfoder och spannmål. Vi tycker även att arbetstiden är svår att uppskatta, vi har räknat med en ½ tidsanställd extra per år i den KRAV-godkända driften jämfört med den konventionella. Det är möjligt att det krävs ytterligare timmar för att klara av driften.

Vi har satt 7 500 kg ECM i avkastning för KRAV-produktionen, 2 000 kg ECM lägre än dagens konventionella produktion. Detta är lågt räknat och det finns nog potential att höja denna produktion. Vi tycker det är bättre att räkna på en lägre produktion för då finns det goda möjligheter att få ett ännu bättre resultat. Dock finns det även möjlighet att höja den konventionella produktionen. Resultatet som vi fått är väldigt beroende av vilka EU- ersättningar och vilka KRAV-tillägg som kommer att finnas i framtiden.

Efterhand som vi har läst KRAVs regelverk har vi insett att det inte är så stora skillnader mellan konventionell och KRAV-godkänd mjölkproduktion, de väsentliga skillnaderna är de dubbla karenstiderna och betesdriften för mjölkkor. För att få fram en säkrare driftsplan för den KRAV-godkända produktionen skulle vi kunna göra fler intervjuer med KRAV-lantbrukare för att få en mer genomsnittlig bild av vad olika lantbrukare tycker om produktionen. Positiva och negativa saker med produktionen som till exempel skördenivåer, mjölkavkastning och arbetsåtgång.

Slutsatsen som vi drar i detta examensarbete är att teoretiskt sett är det lönsamt att gå över från konventionell mjölkproduktion till KRAV-produktion. Förutsättningarna för detta är att Byggningen får tillgång till mer åkermark inom rimliga avstånd och att ett nytt ungdjurstall byggs. Om gården inte skulle få tillgång till så mycket åkerareal som vi räknat med, skulle ett alternativ vara att minska djurantalet och ändå ansluta sig till KRAV.

REFERENSER

SKRIFTLIGA

- Löfqvist, J. 1996. Ekonomiska konsekvenser vid omställning till ekologisk mjölkproduktion. En fallstudie av två gårdar i Kalmar län. Examensarbete i Lantmästarprogrammet. JBT, Alnarp
- KRAV. 2009. Regler för KRAV-certifierad produktion, januari 2009. Uppsala. KRAV.
- Växande marknad, 2008. Ekologiska lantbrukarna.
<http://www2.ekolantbruk.se/pdf/3836.pdf> (5 april 2009)
- SJV. 2009a. Skötsel.
<http://www.sjv.se/amnesomraden/djurveterinar/djurskydd/notkreatur/skotsel.4.166ce5f113b3ea91578000747.html> (11 juni 2009)
- SJV. 2009b. Inredning.
<http://www.sjv.se/amnesomraden/djurveterinar/djurskydd/notkreatur/stallmiljo/inredning.4.166ce5f113b3ea91578000916.html> (11 juni 2009)
- SJV. 2009c. Kalvning och kavlningsboxar.
<http://www.sjv.se/amnesomraden/djurveterinar/djurskydd/notkreatur/kalvar/kalvarochkavlningsboxar.4.166ce5f113b3ea915780001187.html> (11 juni 2009)
- SJV. 2009d. Kalvplatser.
<http://www.sjv.se/amnesomraden/djurveterinar/djurskydd/notkreatur/kalvar/kalvplatser.4.166ce5f113b3ea915780001197.html> (11 juni 2009)
- SJV. 2009e. Foder och vatten.
<http://www.sjv.se/amnesomraden/djurveterinar/djurskydd/notkreatur/skotsel/foderochvatten.4.166ce5f113b3ea91578000792.html> (16 juni 2009)
- SJV, 2009f. Utevistelse.
<http://www.sjv.se/amnesomraden/djurveterinar/djurskydd/notkreatur/skotsel/foderochvatten.4.166ce5f113b3ea91578000792.html> (16 juni 2009)
- SJV. 2009g. Ekologiska produktionsformer
<http://www.sjv.se/amnesomraden/stodtilllandsbygden/allastodformer/miljoersattningarmiljoinvesteringar/ersattningsformerna/ekologiskaproduktionsformer.4.1a84b3810dc68241ce80002355.html> (6 april 2009)
- Svensk Mjök & LRF Konsult. 2008. Rapport: Ekologiska mjölkföretag på framfart. 2008-06-13

PERSONLIGA MEDDELANDEN

Andersson, Gerd, Foderförsäljare Svenska Foder Skåne, maj 2009

Christer Gustavsson, Säljare Bygglant, april 2009

Karlsson, Magnus, Delägare Byggningen & Rådgivare LRF Konsult, mars 2009

Löfquist, Ingela, Eko-rådgivare Länsstyrelsen Kristianstad, april 2009

Sjödahl, Kjell & Michael, Åminne Gård, april 2009

Sammanställning av driftsplan

Konto	Produktionsgren	Antal	Rörelsekapital		Arbetsbehov		Täckningsbidrag	
			à kr	talt	à tim	al	à kr	Totalt kr
	191 vårkorn med stallgödsel	7	1 307		0,2		1 369	9 586
	192 havre med stallgödsel	9	1 104		0,2		1 796	16 162
	190 höstvetete med stallgödsel	13	2 315		0		2 376	30 891
	4 603 mjölkko, medel	80	3 752		30		8 180	654 375
	5 609 kviga 24 mån	40	6 866		8		3 113	124 502
	6 621 stut	40	9 439		14		1 746	69 844
	7 163 naturbetesmark	42	602		2		3 075	129 150
	8 181 ensilage 3 sk (norm)	51	1 742		6,435		3 149	160 606
	9 671 stallgödsel, flyt	4	0		0		104 195	416 781
	10							
	11							
	12							
	13							
	14 Erhållna EU-bidrag							333 896
	15 Körslor							51 760
	16 Skogen netto							0
	17 Hyresinkomster							21 300
	18							
	19 Underhållsarbeten							
	20 Driftsledning							
Summa rörelsekapital					0			
Summa arbetsbehov, timmar						0		
Summa TB och övriga intäkter före samkostnader								2 018 853
				kr/tim	tim			
7010	Anställd arbetskraft							-150 000
Eget - familjens arbetsbehov					0			
Summa TB efter lönekostnader för anställda								1 868 853
Underhåll				☒ Normalt	☐ Från bokföring etc.			
5520	Underhåll inventarier						-75 000	
5530	Underhåll byggnadsinventarier						-141 750	
5170	Underhåll byggnader						-39 000	
5570	Underhåll marknåläggningar						-35 000	
Summa underhåll								-290 750
Diverse driftsutgifter utöver bidragskalkylerna								
5700	Transport						-40 400	
6100	Administration						-21 141	
6310	Företagsförsäkringar						-61 493	
5110	Arrende						-40 780	
4060	Maskinhyror						-126 628	
5010	Lokalhyra							
5310	Elavgifter för drift						-114 682	
6500	Rådgivning						-6 391	
5400	Förbrukningsmaterial						-43 859	
5360	Drivmedel, oljor						-107 000	
6900	Övrigt						-16 323	
Diverse driftsutgifter utöver bidragskalkylerna								-578 697
Resultat före avskrivningar								999 406

Avskrivning (årligt reinvesterings- och amorteringsbehov)

 Normalt Från bokföring etc

7832	Avskrivning inventarier	-240 000
7833	Avskrivning byggnadsinventarier	-364 000
7821	Avskrivning byggnader	-72 500
7835	Avskrivning marknåläggningar	-14 000

Summa avskrivningar (årligt reinvesterings- och amorteringsbehov	-690 500
Resultat efter avskrivningar	308 906

Finansiella intäkter och kostnader

8310	Ränteintäkter	55 217
8410	Räntekostnader	-162 443

Summa finansiella intäkter och kostnader	-107 226
Arbets- och kapitalinkomst	201 680

Bilaga 2 Finansiering och balansräkning

Tillgångar	Kapitalbehov (kkr)			Ränta %	Ränteintäkt kr	Marknadsvärde
	Före	Förändring	Efter			
Fastighet	2 000		2 000			2000
Byggnadsinventarier	4 000		4 000			4000
Ekonomibyggnader	1 205		1 205			1205
Markanläggningar	100		100			100
Maskiner	1 400		1 400			1400
Insatser	572		572			572
Lager	504		504			504
Djur	1 177		1 177			1177
Kortfristiga fordringar	124		124		0	124
Kassa, bank	200		200		0	200
Summa	11 282	0	11 282		0	11 282

Skulder	Finansiering (kkr)			Ränta %	Räntekostnad kr	Amortering kr
	Före	Förändring	Efter			
Bottenlån	5 678		5 678	2,5%	141 950	
Byggnadslån						
Driftslån						
Maskinlån	512		512	4,0%	20 480	
Checkräkningskredit	400		400	3,3%	13	
Varuskulder						
Summa	6 590	0	6 590		162 443	0

Beräkning av eget kapital och soliditet			
	Före	Investering eller ändring	Efter, enligt marknadsvärde
Eget kapital	4 692	0	4 692
Summa skuld + EK	11 282	0	11 282
Soliditet	42%		42%

0000	Byggnader, underhåll	kr	86 200	1,8%	1 552
0000	Utfodringsystem, underhåll	kr	6 300	2,0%	126
0000	Foderberedningsanl. underhåll	ton	1,28	34,00	43
0000	Ränta djurkapital	kr	8 487	7%	594
10000	Ränta rörelsekapital	kr	3 752	7%	263

SUMMA SÄRKOSTNADER 2 22 397

0000	Byggnader, avskr + ränta	kr	86 200	8,0%	6 896
0000	Utfodringsystem., avskr + ränta	kr	6 300	13,5%	851
0000	Foderberedningsanl., avskr + ränta	ton	1,28	130,00	166
20000	Arbete	tim	30	188,00	5 640

SUMMA SÄRKOSTNADER 3 35 949

TÄCKNINGSBIDRAG

30000	TB 1 = INTÄKTER - SÄRKOSTNADER 1				8 180
	TB 2 = INTÄKTER - SÄRKOSTNADER 2				5 602
	TB 3 = INTÄKTER - SÄRKOSTNADER 3				-7 951

SLUs		Ensilage, 3 skördar			Gsk -området
Områdeskalkyler 2009					
Version 09-2b; Utgivningsdatum 2009-01-23					
Omfattning: 40-60 ha vall + grönfoder, tre ensilageskördar, plansilo, Gräsvall. Näringsinnehåll per kg ts: 11 MJ, 136 gram råprot, Hanteringskedja: Hackvagn, inläggning i silo med lastmaskin, 3 man under skörd,				Ange stödområde Antal hektar (kompensationsbidrag)	
				Ange P-AI klass Ange K-AI klass	
Intäkter och särkostnader per hektar		Fältavkastning, kg ts: 7 000 ts-halt: 35% Fältförluster: 6% Lagr.- och kons.förl: 20%	Kvant	Pris	kr
INTÄKTER					
3062	Ensilage, avsalu (efter förluster)	kg ts	0	0,00	0
93062	Ensilage, egen förbrukning	kg ts	5 200	1,62	8 424
3081	Miljöstöd, öppet odl.land.	kr	0	400	0
3081	Miljöstöd, flerårig vallodling	kr	0	0	0
3081	Miljöstöd, vallodling, grund	kr	1	300	300
3081	Miljöstöd, vallodling, tillägg	kr	1	250	250
3068	Kompensationsbidrag, vall och bete	kr	1	675	675
					0
					0
					0
					0
SUMMA INTÄKTER					9 649
SÄRKOSTNADER					
4010	Utsäde, slåttervall	kg	7,0	40,09	281
4021	Gödsling kväve (NS27-4)	kg	0	15,54	0
4024	Gödsling fosfor (P)	kg	0	41,03	0
4025	Gödsling kalium (K)	kg	0	12,75	0
94021	Stallgödsel kväve (N)	kg	220	15,54	3 418
94024	Stallgödsel fosfor (P)	kg	17	41,03	697
94025	Stallgödsel kalium (K)	kg	93	12,75	1 186
94026	Stallgödsel, övrigt	kg	0,0	0,00	0
5360	Drivmedel, traktor	tim	0,0	125,00	0
5360	Drivmedel, lastmaskin	tim	0,0	145,00	0
4082	Myrsyra	l	85	10,85	918
					0
					0
SUMMA SÄRKOSTNADER 1					6 500
0000	Traktor, underhåll	tim	0,0	29,00	0
0000	Slätterkross, underhåll	tim	0,0	165,00	0
0000	Hackvagn, underhåll	tim	0,0	217,00	0
0000	Lastmaskin, underhåll	tim	0,0	73,00	0

Bilaga 4 Bidragskalkyl för ensilage

0000	Plansilo, underhåll	kr	0	0,5%	0	0	0	0
10000	Ränta rörelsekapital	kr	1 742	7%	122			
	SUMMA SÄRKOSTNADER 2					6 622		
0000	Slätterkross, avskr + ränta	tim	0,0	297,00	0			
0000	Hackvagn, avskr + ränta	tim	0,0	698,00	0			
0000	Lastmaskin, avskr + ränta	tim	0,0	99,00	0			
0000	Plansilo, avskr + ränta	kr	0	8,3%	0			
						0		
						0		
						0		
						0		
20000	Arbete	tim	6,4	182,00	1 171			
	SUMMA SÄRKOSTNADER 3					1 171		
0000	Alt.värde mark	kr			0			
	SUMMA SÄRKOSTNADER 4					1 171		
TÄCKNINGSBIDRAG								
30000	TB 1 = INTÅKTER - SÄRKOSTNADER 1					3 149		
	TB 2 = INTÅKTER - SÄRKOSTNADER 2					3 027		
	TB 3 = INTÅKTER - SÄRKOSTNADER 3					8 478		
	TB 4 = INTÅKTER - SÄRKOSTNADER 4					8 478		

SLUs

Områdeskalkyl 2009

Höstvetete (foder) med stallgödsel

Gsk -området

Version 09-2b; Utgivningsdatum 2009-01-23

Vattenhalt 14%.

Ange stödområde 5a ▼

Ange antal stödenheter 91- ▼

Ange produktionsstorlek 70 ha ▼

Ange P-AI klass III ▼

Ange K-AI klass III ▼

Intäkter och särkostnader
per hektar

Avkastning, kg/ha		5 200
Kvant	Pris	kr

INTÄKTER

3011	Vete, fodersäd, avsalu	kg	5 200	1,40	7 280
93011	Fodervete, hemmaförbrukning	kg	0	0,00	0
3080	Komp. bidrag, spannmål	kr	1	0	0
3081	Miljöstöd, fånggröda	kr	0	800	0
SUMMA INTÄKTER					7 280

SÄRKOSTNADER

4010	Utsäde, höstvetete, foder	kg	190	4,14	787
4021	Gödsling kväve (NS27-4)	kg	0	15,54	0
4024	Gödsling fosfor (P)	kg	0	41,03	0
4025	Gödsling kalium (K)	kg	0	12,75	0
94021	Stallgödsel kväve (N)	kg	119	15,54	1 849
94024	Stallgödsel fosfor (P)	kg	13	41,03	533
94025	Stallgödsel kalium (K)	kg	26	12,75	332
94026	Stallgödsel, övrigt	kg	0,0	0,00	0
5360	Drivmedel, traktor	tim	0,0	125,00	0
5360	Drivmedel, tröska	tim	0,0	301,00	0
4041	Bekämp. medel, ogräs	ggr	1,0	264,00	264
4041	Bekämp. medel, brodd	ggr	0,2	255,00	51
4042	Bekämp. medel, svamp	ggr	0,5	248,00	124
4043	Bek. medel, stråknäckare	ggr	0,1	255,00	26
4043	Bek. medel, insekt., axgång	ggr	0,3	70,00	21
4065	Sprutning, lejd	ggr	0,0	162,00	0
4065	Tröskning, lejd	tim	0,0	1 868,00	0
5700	Transport	dt	56	4,90	274
4071	Torkning (vh 20%)	dt	56	11,25	629
4075	Analys, fodersäd	st	0,16	95,00	15
SUMMA SÄRKOSTNADER 1					4 904
0000	Traktor, underhåll	tim	0,0	29,00	0
0000	Tröska, underhåll	tim	0,0	363,00	0
0000	Spruta, underhåll	tim	0,2	252,00	50
10000	Ränta rörelsekapital	kr	2315	7%	162
SUMMA SÄRKOSTNADER 2					5 116

Bilaga 5 Bidragskalkyl för höstvet

0000	Tröska, avskr+ränta	tim	0,0	757,00	0
0000	Spruta, avskr+ränta	tim	0,2	330,00	66
20000	Arbete	tim	0,3	182,00	55
SUMMA SÄRKOSTNADER 3					5 237

TÄCKNINGSBIDRAG

30000	TB 1 = INTÄKTER - SÄRKOSTNADER 1				2 376
	TB 2 = INTÄKTER - SÄRKOSTNADER 2				2 164
	TB 3 = INTÄKTER - SÄRKOSTNADER 3				2 043

Sammanställning av driftsplan

Konto	Produktionsgren	Antal	Rörelsekapital		Arbetsbehov		Täckningsbidrag	
			à kr	al	à tim	al	à kr	Totalt kr
	671 stallgödsel, flyt	3	0		0		104 195	312 585
	215 vårkorn, ekologiskt	26	1 295		4,7		3 857	100 273
	219 havre, ekologisk	27	1 786		5		4 522	122 088
	259 ensilage, ekologisk	75	1 320		5		3 084	231 321
	263 betesmark, ekologisk	42	941		2		3 588	150 696
	501 mjölkko, ekol., låg	80	7 447		38		11 801	944 115
	509 mjölkkokviga, eko.prod.	40	8 090		8		3 523	140 912
	livkalvar	40					2 500	100 000
	10							
	11							
	12							
	13							
	14 Erhållna EU-bidrag							401 096
	15 Körslor							51 760
	16 Skogen netto							0
	17 Hyresinkomster							21 300
	18							
	19 Underhållsarbeten							
	20 Driftsledning							
Summa rörelsekapital								
Summa arbetsbehov, timmar 0								
Summa TB och övriga intäkter före samkostnader 2 576 147								
			kr/tim		tim			
7010	Anställd arbetskraft							-300 000
Eget - familjens arbetsbehov 0								
Summa TB efter lönekostnader för anställda 2 276 147								
Underhåll ☒ Normalt ☐ Från bokföring etc.								
5520	Underhåll inventarier						-75 000	
5530	Underhåll byggnadsinventarier						-141 750	
5170	Underhåll byggnader						-55 800	
5570	Underhåll marknåläggningar						-35 000	
Summa underhåll -307 550								
Diverse driftsutgifter utöver bidragskalkylerna								
5700	Transport						-18 000	
6100	Administration						-21 141	
6310	Företagsförsäkringar						-61 493	
5110	Arrende						-88 780	
4060	Maskinhyror						-166 529	
5010	Lokalhyra							
5310	Elavgifter för drift						-114 682	
6500	Rådgivning						-6 391	
5400	Förbrukningsmaterial						-43 859	
5360	Drivmedel, oljor						-50 000	
6900	Övrigt						-16 323	
	KRAV-avgift						-7000	
Diverse driftsutgifter utöver bidragskalkylerna -594 198								
Resultat före avskrivningar 1 374 399								

Avskrivning (årligt reinvesterings- och amorteringsbehov)

 Normalt Från bokföring etc

7832	Avskrivning inventarier						-240 000
7833	Avskrivning byggnadsinventarier						-364 000
7821	Avskrivning byggnader						-168 500
7835	Avskrivning marknåläggningar						-14 000

Summa avskrivningar (årligt reinvesterings- och amorteringsbehov	-786 500
Resultat efter avskrivningar	587 899

Finansiella intäkter och kostnader

8310	Ränteintäkter	55 217
8410	Räntekostnader	-222 443

Summa finansiella intäkter och kostnader	-167 226
Arbets- och kapitalinkomst	420 673

Bilaga 7 Finansiering och balansräkning KRAV

Tillgångar	Kapitalbehov (kkr)			Ränta %	Ränteintäkt kr	Marknadsvärde
	Före	Förändring	Efter			
Fastighet	2 000		2 000			2000
Byggnadsinventarier	4 000	792	4 792			4396
Ekonomibyggnader	1 205	1 608	2 813			2009
Markanläggningar	100		100			100
Maskiner	1 400		1 400			1400
Insatser	572		572			572
Lager	504		504			504
Djur	1 177		1 177			1177
Kortfristiga fordringar	124		124		0	124
Kassa, bank	200		200		0	200
Summa	11 282	2 400	13 682		0	12 482

Skulder	Finansiering (kkr)			Ränta %	Räntekostnad kr	Amortering kr
	Före	Förändring	Efter			
Bottenlån	5 678	2 400	8 078	2,5%	201 950	
Byggnadslån						
Driftslån						
Maskinlån	512		512	4,0%	20 480	
Checkräkningskredit	400		400	3,3%	13	
Varuskulder						
Summa	6 590	2 400	8 990		222 443	0

Beräkning av eget kapital och soliditet			
	Före	Investering eller ändring	Efter, enligt marknadsvärde
Eget kapital	4 692	0	3 492
Summa skuld + EK	11 282	2 400	12 482
Soliditet	42%		28%

SLUs					Gsk -området	
Områdeskalkyler 2009		Mjölkko, ekologisk produktion, låg				
Version 09-2b; Utgivningsdatum 2009-01-23						
Kalkyl för Gsk-området används även för Ssk, Nn och Nö.				Ange stödområde		
Avkastning och pris bör justeras av användare				Ange antal stödenheter		
SLB/SRB-kor, 600 kg levande vikt, 130 dagars betesperiod.				Ange eurokurs 10,71		
Nybyggnad, varm lösdrift, flytgödselhantering.				Ange produktionsstorlek		
Intäkter och särkostnader per ko och år		Avkastning, kg ECM		7 500		
		Andel mejerimjök		92,5%		
		Kvant	Pris	kr		
INTÄKTER						
3110	Levererad mjök, eko grund	kg	6 938	2,80	19 425	
	Levererad mjök, eko tillägg		6 938	1,30	9 019	
93121	Livkalv, kviga	st	0,5	975	488	
3121	Livkalv, tjur	st	0,5	1 350	675	
3133	Kött, utslagsko	kg	102	22,98	2 332	
3080	Nationellt stöd	kg	6 938	0,00	0	
3185	Miljöstöd, ekol. djurhållning, cert.	kr	1,0	1 600	1 600	
3185	Miljöstöd, ekol., djurhållning, ej cert.	kr	0,0	1 200	0	
					0	
SUMMA INTÄKTER					33 539	
SÄRKOSTNADER						
94123	Kalvfärdig kviga	st	0,35	10 600	3 710	
94134	Mjök till kalvar	kg	400	4,10	1 640	
94170	Kasserad mjök	kg	0	4,81	0	
4151	Hö, inköpt	kg ts	0	0,00	0	
94151	Hö, egenproducerat	kg ts	0	1,79	0	
4155	Ensilage, inköpt	kg ts	0	0,00	0	
94155	Ensilage, egenproducerat	kg ts	3 000	1,30	3 900	
94154	Bete	kg ts	1 317	1,02	1 343	
4133	Fodersäd, inköpt	kg	0	1,90	0	
94133	Fodersäd, egenproducerat	kg	1 400	2,40	3 360	
94130	Ärter, egenproducerat	kg	0	3,34	0	
4131	Ekokoncentrat	kg	610	6,80	4 148	
4138	Mineralfoder	kg	74	8,76	648	
4157	Strömedel	kg	235	0,52	122	
4170	Semin- och kontrollavgift	kr	1	907,00	907	
4173	Veterinär, medicin	kr	1	500,00	500	
4174	Rådgivning	kr	1	72,00	72	
5310	El	kWh	650	0,65	423	
6312	Djurförsäkring	kr	1,0	125,00	125	
4180	Diverse kostnader	kr	1,0	839,00	839	
4170	Krav-avgift	kr	0,0	19,00	0	

					SUMMA SÄRKOSTNADER 1	21 737
0000	Byggnader, underhåll	kr	86 200	1,80%		1 552
0000	Utfodringssystem, underhåll	kr	6 300	2,00%		126
0000	Foderberedningsanl. underhåll	ton	1,32	34,00		45
0000	Ränta djurkapital	kr	8 632	7%		604
10000	Ränta rörelsekapital	kr	7 447	7%		521
					SUMMA SÄRKOSTNADER 2	24 585
0000	Byggnader, avskr + ränta	kr	86 200	8,0%		6 896
0000	Utfodringssystem., avskr + ränta	kr	6 300	13,5%		851
0000	Foderberedningsanl., avskr + ränta	ton	1,32	130,00		171
20000	Arbete	tim	38	188,00		7 144
					SUMMA SÄRKOSTNADER 3	39 647
	TÄCKNINGSBIDRAG					
30000	TB 1 = INTÄKTER - SÄRKOSTNADER 1					11 801
	TB 2 = INTÄKTER - SÄRKOSTNADER 2					8 953
	TB 3 = INTÄKTER - SÄRKOSTNADER 3					-6 108

SLUs		Slåttervall, ensilage, ekologisk produktion			Gsk -området
Områdeskalkyler 2009					
Version 09-2b; Utgivningsdatum 2009-01-23					
Kalkyl för Gsk-området används även för Ssk, Nn och Nö.				Ange stödområde	
Avkastningen bör justeras för respektive område av användare.				Ange antal stödenheter	
Vall + grönfoder, 3 vallskördeår, två ensilageskördar.					
Hanteringskedja: Slåtterkross, exakthack, 2 tippvagnar, plansilo.					
Klöverandel, 30%.				Ange P-AI klass	
				Ange K-AI klass	
Intäkter och särkostnader per hektar		Fältavkastning, kg ts:	6 000		
		ts-halt:	25%		
		Fältförluster:	6%		
		Lagr.- och kons.förl:	20%		
		Kvant	Pris	kr	
INTÄKTER					
3062	Ensilage, avsalu (efter förluster)	kg ts	0	0,00	0
93062	Ensilage, egen förbrukning	kg ts	4 400	1,30	5 720
3081	Miljöstöd, öppet odl.land.	kr	0	400	0
3081	Miljöstöd, flerårig vallodling	kr	0	0	0
3081	Miljöstöd, vallodling, grund	kr	1	300	300
3081	Miljöstöd, vallodling, tillägg	kr	1	250	250
3068	Kompensationsbidrag, vall och bete	kr	1	675	675
					0
					0
					0
SUMMA INTÄKTER					6 945
SÄRKOSTNADER					
4010	Utsäde, slåttervall	kg	7,0	55,09	386
94021	Stallgödsel kväve (N)	kg	49	15,54	761
94024	Stallgödsel fosfor (P)	kg	10	41,03	410
94025	Stallgödsel kalium (K)	kg	51	12,75	650
94026	Stallgödsel, övrigt	kg	0,0	0,00	0
5360	Drivmedel, traktor	tim	3,5	125,00	440
5360	Drivmedel, lastmaskin	tim	0,7	145,00	99
4082	Myrsyra	l	102	10,85	1 101
4070	Krav-avgift	kr	1,0	12,00	12
					0
					0
					0
					0
SUMMA SÄRKOSTNADER 1					3 861
0000	Traktor, underhåll	tim	3,5	29,00	102
0000	Slåtterkross, underhåll	tim	1,4	165,00	231
0000	Hackvagn, underhåll	tim	1,5	217,00	316
0000	Lastmaskin, underhåll	tim	0,7	73,00	50
					0

Bilaga 9 Bidragskalkyl ensilage KRAV

				0	
				0	
				0	
10000	Ränta rörelsekapital	kr	1 320	7%	92
	SUMMA SÄRKOSTNADER 2				4 652
0000	Slätterkross, avskr + ränta	tim	1,4	297,00	416
0000	Hackvagn, avskr + ränta	tim	1,5	698,00	1 015
0000	Lastmaskin, avskr + ränta	tim	0,7	99,00	68
					0
					0
					0
					0
					0
					0
20000	Arbete	tim	5,0	182,00	912
	SUMMA SÄRKOSTNADER 3				2 411
0000	Alt.värde mark	kr			868
	SUMMA SÄRKOSTNADER 4				3 279
TÄCKNINGSBIDRAG					
30000	TB 1 = INTÄKTER - SÄRKOSTNADER 1				3 084
	TB 2 = INTÄKTER - SÄRKOSTNADER 2				2 293
	TB 3 = INTÄKTER - SÄRKOSTNADER 3				4 534
	TB 4 = INTÄKTER - SÄRKOSTNADER 4				3 666

SLUs

Områdeskalkyl 2009

Vårkorn, ekologisk produktion

Gsk

Version 09-2b; Utgivningsdatum 2009-01-23

Kalkyl för Gsk-området används även för Ssk, Nn och Nö.

Ange stödområde 5a ▼

Avkastningen bör justeras för respektive område av användare.

Ange antal stödenheter 91- ▼

Vattenhalt 14%

Ange produktionsstorlek 70 ha ▼

Ange P-AI klass III ▼

Ange K-AI klass III ▼

Intäkter och särkostnader
per hektar

Avkastning, kg/ha 2 700

Kvant Pris kr

INTÄKTER

3015	Korn, avsalu	kg	0	2,13	0
93015	Korn, hemmaförbrukning	kg	2 700	2,13	5 751
3085	Miljöstöd, ekol. prod., spannmål, cert.	kr	1	1 300	1 300
3085	Miljöstöd, ekol. prod., spannmål, ej cert	kr	0	975	0
3081	Miljöstöd, fånggröda	kr	0	800	0
3081	Miljöstöd, vårbearbetning	kr	0	300	0
3081	Miljöstöd, både fånggröda och vårbearbet.	kr	0	200	0
3080	Komp. bidrag, spannmål	kr	1	0	0
SUMMA INTÄKTER					7 051

SÄRKOSTNADER

4010	Utsäde, vårkorn, ekologiskt	kg	160	5,89	943
94021	Stallgödsel kväve (N)	kg	54	15,54	839
94024	Stallgödsel fosfor (P)	kg	8	41,03	328
94025	Stallgödsel kalium (K)	kg	14	12,75	179
94026	Stallgödsel, övrigt	kg	0,0	0,00	0
5360	Drivmedel, traktor	tim	4,5	125,00	560
5360	Drivmedel, tröska	tim	0,0	301,00	0
4065	Tröskning, lejd	tim	0,0	1 868,00	0
4070	Krav-avgift	kr	1,0	12,00	12
5700	Transport	dt	0	4,90	0
4071	Torkning (vh 20%)	dt	29	11,25	326
4075	Analys, fodersäd	st	0,08	95,00	8
SUMMA SÄRKOSTNADER 1					3 194

0000 Traktor, underhåll tim 4,5 29,00 130

Bilaga 10 Bidragskalkyl vårkorn KRAV

0000	Tröska, underhåll	tim	0,0	363,00	0
10000	Ränta rörelsekapital	kr	1 295	7%	91
	SUMMA SÄRKOSTNADER 2				3 415
0000	Tröska, avskr+ränta	tim	0,0	757,00	0
20000	Arbete	tim	4,7	182,00	855
	SUMMA SÄRKOSTNADER 3				4 270
TÄCKNINGSBIDRAG					
30000	TB 1 = INTÄKTER - SÄRKOSTNADER 1				3 857
	TB 2 = INTÄKTER - SÄRKOSTNADER 2				3 636
	TB 3 = INTÄKTER - SÄRKOSTNADER 3				2 781